

Важливим фактором отримання додаткових інвестицій є підвищення інвестиційної привабливості підприємств залізничної галузі. Для цього необхідно збільшити їх капіталізацію; створити стабільну та спрямовану для інвесторів законодавчу базу; підвищити інвестиційний рейтинг; забезпечити рентабельну діяльність підприємств залізничного транспорту.

Для вирішення означених проблем інвестування необхідне удосконалення самого механізму інвестиційної діяльності в галузі – всіх його складових (в тому числі інституцій), що приведе до його спрощення, здешевлення в утриманні, прозорості діяльності, маневреності, розбюрократизації. Крім того, необхідний перехід інвестиційного механізму в більш гнучку, мобільну форму функціонування, що сприятиме його відповідності сучасним умовам господарювання.

Висновки. Ефективний механізм управління інвестиційною діяльністю на підприємствах залізничного транспорту дає змогу з максимальною швидкістю досягти поставлених цілей та вирішити основні завдання, сприяє результативному виконанню конкретних функцій управління інвестиційною діяльністю, повна і послідовна практична реалізація яких є надійною запорукою активної інвестиційної політики підприємств залізничного комплексу та їх результативної господарської діяльності.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Дикань В.Л. Забезпечення ефективності інноваційної діяльності підприємств залізничного транспорту: монографія / В.Л. Дикань, В.О. Зубенко. – Х.: УкрДАЗТ, 2008. – 194 с.
2. Ільчук В.П. Інноваційно-інвестиційні системи залізничного транспорту: становлення та розвиток / В.П. Ільчук; За ред. д.е.н., проф. Сича Є.М. – К.: Логос, 2004. – 381 с.
3. Калініченко Л.Л. Вирішення інвестиційної проблеми інноваційного розвитку підприємств залізничного транспорту / Л.Л. Калініченко // Економіка: проблеми теорії та практики: Зб. наук. праць. – Дніпропетровськ: ДНУ, 2008. – Випуск 236, Т. 2. – С. 222 – 227.
4. Андрєєва О.В. Чинники ефективного інвестування залізниць в умовах динамізації циклів економічного розвитку / О.В. Андрєєва // Вісник транспорту і промисловості. – 2012. – № 39. – С. 83–88.
5. Лоза С.П. Можливі джерела фінансування інвестицій в залізничний транспорт України / С.П. Лоза // Проблеми розвитку зовнішньоекономічних зв'язків і залучення іноземних інвестицій: регіональний аспект. Збірник наук. праць. – Донецьк, ДонНУ, 2007. – С. 1442-1451.
6. Долгий А.О. Механізми державного регулювання процесу інвестування залізничної галузі [Електронний ресурс] / Долгий А.О., Долгий О.О., Манзюк В.В. // Науковий вісник. – 2009. – Вип. 3. – Режим доступу: <http://www.lvivacademy.com/visnik3/fail/+Dolhiy.pdf>
7. Инвестиционная деятельность / Н.В. Киселёва, Т.В. Боровикова, Г. В. Захарова и др. – М.: КНОРУС, 2005. – 432 с.
8. Черваньов Д.М. Менеджмент інвестиційної діяльності підприємств: навч. посіб. / Д.М. Черваньов. – К.: Знання-Прес, 2003. – 622 с.
9. Аюпова Л.К. Содержание организационно-экономического механизма инвестиционной деятельности промышленных предприятий / Л.К. Аюпова // Экономические науки. – 2007. – №8 (33). – С. 260–264.

*Рецензент д.е.н., професор УкрДАЗТ Кірдіна О.Г.
Експерт редакційної колегії к.е.н., доцент УкрДАЗТ Зубенко В.О.*

УДК656.07.001.76

DOI: <https://doi.org/10.18664/338.47:338.45.v0i49.51141>

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ

*Зубенко В.О., к.е.н., доцент,
Коник Л.Ю., магістр (УкрДАЗТ)*

В статті обґрунтована необхідність інноваційного розвитку підприємств залізничного транспорту. Досліджені існуючі наукові публікації з питання інноваційного розвитку підприємств галузі. Визначено, що ключовою ланкою в питанні забезпечення ефективності інноваційної діяльності підприємств залізничного транспорту України, з урахуванням сучасних умов господарювання, є

створення інноваційних центрів, до складу яких слід включати відділи: маркетинг та інтелектуальна власність, логістика, конструкторський відділ. Діяльність даного центру повинна бути спрямована не лише на зовнішнє, а й на внутрішнє середовище, що дозволить отримати додаткові економічні вигоди.

Ключові слова: інновація, інноваційна діяльність, підприємства залізничного транспорту, ефективність.

ОБЕСПЕЧЕНИЕ ЭФФЕКТИВНОСТИ ИННОВАЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ НА ПРЕДПРИЯТИЯХ ЖЕЛЕЗНОДОРОЖНОГО ТРАНСПОРТА

**Зубенко В.А., к.э.н. доцент,
Коньк Л.Ю, магистр (УкрГАЗТ)**

В статье обоснована необходимость инновационного развития предприятий железнодорожного транспорта. Исследованы существующие научные публикации по вопросу инновационного развития предприятий отрасли. Определено, что ключевым звеном в вопросе обеспечения эффективности инновационной деятельности предприятий железнодорожного транспорта Украины, с учетом современных условиях хозяйствования, является создание инновационных центров, в состав которых следует включать отделы: маркетинг и интеллектуальная собственность, логистика, конструкторский отдел. Деятельность данного центра должна быть направлена не только на внешнюю, но и на внутреннюю среду, что позволит получить дополнительные экономические выгоды.

Ключевые слова: инновация, инновационная деятельность, предприятия железнодорожного транспорта, эффективность.

ENSURING THE EFFECTIVENESS OF INNOVATIVE ACTIVITY AT THE ENTERPRISES OF RAILWAY TRANSPORT

**Zubenko V. A., Candidate of Economic Sciences, associate professor,
Conic L. Yu, master (USA of RT)**

In the article the necessity of innovative development of enterprises of railway transport. Researched existing scientific publications on the issue of innovative development of enterprises of the industry and peculiarities of construction and operation of innovation centers. It is determined that a key element in ensuring the effectiveness of innovative activity of the enterprises of railway transport of Ukraine, taking into account the current economic conditions, is the creation of innovation centers, which include the departments of: marketing and intellectual property, logistics, engineering Department. The activities of this center should be directed not only to external but also the internal environment that will provide additional economic benefits.

Keywords: innovation, innovative activity of enterprises of railway transport efficiency.

Постановка проблеми та її зв'язки з практичними завданнями. Активізація інноваційної діяльності, підвищення її ефективності, визначення та встановлення оптимального поєднання між складовими інноваційного процесу, розширення сфери застосування інновацій та оптимальне планування інноваційної діяльності зумовлюють формування і розвиток інноваційного потенціалу вітчизняних підприємств залізничного транспорту. Серед найважливіших завдань управління розвитком їх інноваційної діяльності є забезпечення сприятливих умов в процесі реалізації інновації та досягнення бажаного економічного результату в результаті інноваційної діяльності.

Аналіз останніх досліджень та виділення невирішених частин проблеми.

В останній час з'являються багато наукових публікацій, матеріал яких присвячений збільшенню інноваційної активності підприємств залізничного транспорту, впровадженню інноваційної моделі в галузі, розвитку інноваційної системи тощо. Ці питання цікавлять Диканя В.Л., Зубенко В.О., Зайцева А.О., Кірдіну О.Г., Озерську Г.В., Якименко Н.В. та інших [1-6].

Не дивлячись на достатню розробленість визначеної проблеми перед підприємствами залізничного транспорту щодня виникають питання що негативно впливають на інноваційну діяльність та потребують розробки нових дієвих напрямків забезпечення ефективності їх інноваційної діяльності.

Тому, **метою статті** є визначення ключових напрямків забезпечення ефективності

інноваційної діяльності підприємств залізничного транспорту в сучасних умовах господарювання.

Основна частина. Залізничі активно впливають на розвиток і розміщення продуктивних сил країни. Витрати на транспортування окремих видів вантажів досягають значної частини в кінцевій вартості вантажів. Основним призначенням як транспортної системи, так, зокрема, і залізничної інфраструктури є обслуговування товарних та пасажирських потоків забезпеченням їх переміщення за допомогою транспортних засобів(рухомого складу).Розвиток транспортної інфраструктури є визначальним у забезпеченні перевезень пасажирів та вантажів як у внутрішньому, так і в міжнародному сполученні. Чим вищий рівень розвитку інфраструктури, тим нижчим являються в підсумку витрати підприємств на перевезення вантажів, тим швидше та безпечніше здійснюються перевезення, тим більше комфорту і задоволення від поїздки отримують пасажирів. Залізничний транспорт повинен постійно забезпечувати безперебійний і безпечний рух поїздів зі встановленими швидкостями та навантаженням.

В умовах трансформації економіки України науково-технічний прогрес, стрижнем якого є інноваційна діяльність, перетворюється на вирішальний фактор соціально-економічного розвитку і відіграє провідну роль у вирішенні економічних, екологічних, соціальних та культурних завдань.

Під інноваціями прийнято розуміти нововведення в галузі техніки, технології, організації праці та управління, засновані на використанні досягнень науки і передового досвіду, а також використання цих нововведень у різних галузях і сферах діяльності.

Дослідження існуючих наукових публікацій [1-6] показало, що ключовою ланкою в питанні забезпечення ефективності інноваційної діяльності підприємств залізничного транспорту України, з урахуванням сучасних умов господарювання, є створення інноваційних центрів.

Озерська Г.В. [5] в своїй роботі пропонує створити Центр трансферу і комерціалізації послуг для вирішення задач по підтримці науки, інноваційної інфраструктури та інноваційної діяльності у сфері залізничного транспорту.

Основними напрямками діяльності даного Центру є: технологічний аудит і моніторинг (пошук організацій та установ, які займаються інноваційними проектами та складання бази даних таких організацій; встановлення контакту з науковими, проектними та навчальними організаціями, які не належать до галузі залізничного транспорту, та визначення потреби у співпраці з Центром та ін.); маркетинг (визначення сегментів ринку і його тенденцій; пошук і відбір

інноваційних технологій, що мають перспективу комерціалізації та створення бази даних таких проектів та ін.); інформаційна підтримка проектів (створення та ведення бази даних інноваційних проектів; підготовка матеріалів для інформаційних ресурсів з проектів та науково-дослідним організаціям та ін.); пошук технологічного партнера інноваційних проектів (пошук підприємств, зацікавлених у впровадженні інноваційних проектів, оцінка їх потреби в інноваційних розробках та залучення їх до співпраці; укладання угод про партнерство та ін.); економічний і фінансовий супровід комерціалізації інноваційних проектів (економічна оцінка інноваційних проектів; розробка бізнес-планів з комерціалізації проектів, здійснюваних за участю Центру і надання послуг даного профілю для зацікавлених організацій і підприємств та ін.); консультування, навчання, управління проектом (консультаційні послуги в сфері діяльності Центру; участь у навчальних програмах, що розробляються і здійснюються за профілем діяльності Центру та ін.).

Зайцев А.О.[2] в своїй роботі пропонує створення Науково-освітнього центру інноваційного розвитку пасажирських залізничних перевезень, який розподілений на такі напрямки діяльності: менеджмент; техніка; економіка; маркетинг; тарифи.

В зазначених роботах відсутній блок, що виконував би інтеграційні функції у взаємозв'язках між елементами інноваційного центру.

Даний недолік врахований в роботі Корінь М.В.[4]. Вона пропонує створити логістично-інформаційно-інноваційно-маркетинговий центр, який би включав такі відділи: логістичний (дослідження світових науково-технічних досягнень у галузі виробництва техніки та технологій залізничного призначення з детальним вивченням їх вихідних технічних характеристик; систематизація та обробка отриманої в результаті досліджень інформації; формування бази даних світових, наукових розробок та інновацій; організація та координація робіт із захисту інформації в автоматизованій базі даних та ін.); конструкторське бюро (розробка нових та модернізація діючих конструкцій виробів комплексів, апаратів, механізмів, машин; вивчення конструктивних елементів потенційного інноваційного виробу, розробленого закордонними компаніями та ін.); маркетингу та інтелектуальної власності (комплексне дослідження ринку зі встановленням його кон'юнктури, визначенням для кожного сегменту рівня насиченості, еластичності сформованих цін, потенційної і реальної місткості з подальшою розробкою на його основі довгострокових, середньострокових і короткострокових прогнозів потреб; виявлення сильних та слабких сторін центру по відношенню до конкурентів з позиції виробництва інноваційної

продукції, її якості, рівня науково-дослідної діяльності даної організації, збутової політики та рівня після продажного обслуговування та ін.).

Проведений детальний аналіз свідчить, що робота Корінь М.В. має суттєвий недолік: всі відділи запропонованого нею центру спрямовані лише на зовнішнє середовище, тобто:

- відділ маркетингу враховує потреби та досліджує лише зовнішніх споживачів. Поза увагою залишились потреби самих підприємств залізничного транспорту. Досить часто зовнішній споживач (пасажир або вантажовідправлювач) цілком задоволений наданою йому залізничним транспортом послугою, але самі підприємства мають гостру необхідність в інноваційних рішеннях. Особливо це актуально в сучасних умовах господарювання, коли немає достатнього рівня фінансування для реалізації глобальних інноваційних проектів, а є негайна потреба залізничників в інноваційних рішеннях (невеликих, локальних) по підтримці належного техніко-технологічного рівня забезпечення перевізного процесу. Слід зазначити, що врахування цих потреб дозволить підприємствам галузі вже сьогодні отримати економічний ефект за рахунок скорочення непродуктивних витрат та витрат підприємства;

- конструкторський відділ не досліджує інноваційні пропозиції робітників галузі. Слід зазначити, що працівники залізничного транспорту мають досить високий рівень освіти та головне мають практичний досвід з питань функціонування галузі. Запропоновані робітниками галузі інноваційні проекти можна реалізовувати не на одному підприємстві, а на кількох одразу, адже на залізничному транспорті декілька структурних підрозділів виконують однакові функції (локомотивні депо, вагонні депо, дистанції колії, сортувальні станції та ін.). Це дозволить галузі отримати додатковий економічний ефект;

- логістичний відділ поза увагою залишив той факт, що залізничний транспорт України характеризується складнопідпорядкованістю господарських зв'язків як в межах підприємств залізничного транспорту, так і в межах галузі, а тому логістичне забезпечення інноваційного процесу не лише із зовнішнім середовищем, а й всередині залізничного транспорту дозволить отримати додаткові економічні вигоди.

Висновок. Підсумовуючи все вищесказане слід відмітити, що підприємства залізничного транспорту відчують гостру необхідність в

інноваційному розвитку. Головним джерелом забезпечення ефективності інноваційної діяльності підприємств залізничного транспорту на сучасному етапі його розвитку, повинно стати формування центру інноваційного розвитку, до складу якого слід включати відділи: маркетинг та інтелектуальна власність, логістика, конструкторський відділ.

При детальному опрацюванні напрямків діяльності Центру інноваційного розвитку залізничного транспорту та визначенні головних функцій його відділів слід звернути увагу на те, що діяльність даного центру повинна бути спрямована не лише на зовнішнє, а й на внутрішнє середовище, що дозволить отримати додаткові економічні вигоди.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1 Дикань В. Л. Забезпечення ефективності інноваційної діяльності підприємств залізничного транспорту: монографія / В. Л. Дикань, В. О. Зубенко. – Х.: УкрДАЗТ, 2008. – 194 с.

2 Железнодорожные пассажирские перевозки: Монография / Г.В. Верховых, А.А. Зайцев, А.Г. Котенко и др.; под ред. Г.В. Верховых. – СПб.: Северо-Западный региональный центр «РУСИЧ», «Паллада-медиа», 2012. – 520 с.

3 Кірдіна О. Г. Інтеграційні процеси та задачі інвестиційно-інноваційного розвитку залізничного комплексу / О. Г. Кірдіна // Вісник ХНАУ – 2010. - № 11. – С. 189-201.

4 Корінь М.В. Забезпечення інноваційного розвитку залізничного транспорту на основі формування промислово-логістичної системи: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: 08.00.03 «Економіка та управління національним господарством» / М.В. Корінь; Українська державна академія залізничного транспорту. – Харків., 2013. – 21 с.

5 Озерська Г.В. Механізм визначення стратегічних напрямків розвитку інноваційного потенціалу залізничного транспорту / Г.В. Озерська // ефективна економіка: 2014. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=2759>.

6 Якименко Н. В. Інноваційні технології реалізації транзитних можливостей транспортної системи України / Н. В. Якименко // Вісник економіки транспорту і промисловості. – Харків: УкрДАЗТ, 2011. - № 36. – С. 303-307.

*Рецензент д.е.н., професор УкрДАЗТ Кірдіна О.Г.
Експерт редакційної колегії к.е.н., доцент УкрДАЗТ Томакова І.В.*